

MH-३७८

May 2022

Finland
0
KM

महाराष्ट्र मंडळ फिनलॅंड द्वारा प्रकाशित पत्रिका

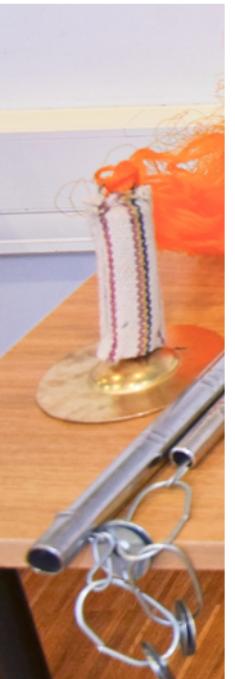
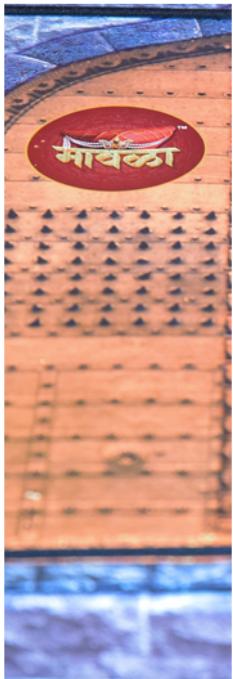
A Newsletter by Maharashtra Mandal Finland

IND **MH-39C** FIN

MMF Newsletter

May 2022

1 ठळक बातम्या
Latest news

4 अनुभव
Experiences

2 भटकंती
Travel Diaries

5 लगोरी
Kids Corner

3 मनातल
Reflections

6 खाद्य संस्कृती
Food Culture

Maharashtra Mandal Finland

माझ्या प्रिय मित्रांनो,

सप्रेम नमस्कार विनंती विशेष.

जय महाराष्ट्र! आज आपल्या लाडक्या महाराष्ट्राचा ६२ वा वाढदिवस. आपले हे थोर भाग्य कि आपण ह्या पुण्यभूमीत जन्मलो / घडलो. ती पुण्यभूमी जिला वारसा आहे शिवरायांच्या धाडसाचा, ज्ञानेश्वर, तुकारामांच्या वारकरी परंपरेचा, घटनाकार आंबेडकरांचा, सुधारक फुले, शाहू महाराज, आगरकरांचा, स्वातंत्र्यासाठी लढणाऱ्या टिळक, सावरकरांचा. आपल्या सगळ्यांसाठी हि सार्थ अभिमानाची गोष्ट आहे.

आपल्या महाराष्ट्र मंडळाच्या पाडवा महोत्सवाला आला होतात का तुम्ही? फारच छान कार्यक्रम होता तो. लहान मुलांचा फॅशन शो आणि शेवटचा फ्लॅश मॉब तर अगदी वाखाणण्याजोगा. त्या महोत्सवाला आपण एक घोषणा केली होती कि आपल्या मंडळाचं पत्रक लवकरच तुमच्या भेटीला येत आहे. आज महाराष्ट्र दिनाबरोबरच तुमच्या माझ्यासाठी आणखी एक अभिमानाची गोष्ट म्हणजे 'महाराष्ट्र मंडळ फिनलॅंड' चे हे पहिले पत्रक, 'MH - ३५८', आज प्रकाशित होत आहे. तुम्हा सगळ्यांनीच ह्या पत्रकाच्या कल्पनेला छान प्रतिसाद दिलात. लेख, कविता, चित्रे, कार्टून ह्या आपल्यातल्या काही जणांच्या सृजनशीलतेची मेजवानी असलेलं हे पत्रक तुम्हाला सर्वांना आवडेल ह्याची खात्री आहे. आणि हो, हि मेजवानीच आहे. म्हणजे बघाना, एका कणखर आणि मानी स्त्रीच्या प्रतिज्ञेपासून ते एका स्त्रीमध्ये आई कशी दडलेली असते हे हळूच उलगडून दाखवणाऱ्या कवितेपर्यंत, MMF आधारस्तंभांच्या कथेपासून ते ऑस्करमधल्या ख्रिस रॉक च्या व्यथेपर्यंत, एकीकडे ३ वर्षांच्या धृतीला वळण लावण्याचा प्रयत्न करणारे तिचे वडील, तर दुसरीकडे स्वतःचे youtube चॅनेल असलेला ७वीतील मराठी मुलगा नील. मेजवानीत नागपूर फेम गोळा भात आणि सांभारवाडी पण आहे. तोंड गोड करण्यासाठी बालकलाकारांनी काढलेली छान छान चित्रे. आणि पण बरंच काही. चला तर मग, आपण सारे ह्या मेजवानीची मजा लुटूयात.

ह्या पत्रकाचा आस्वाद घेताना जर तुम्हाला एखादा लेख / कविता आवडली आणि लेखकाला अभिप्राय लिहावासा वाटला किंवा पत्रकाबद्दल काही सूचना कराव्याशा वाटल्या तर महाराष्ट्र मंडळाच्या फेसबुक पेजवर किंवा mmfinlandnewsletter@gmail.com वर अवश्य कळवा. आम्ही तुमच्या प्रतिसादाची वाट पाहतोय. कारण अभिप्राय हा लेखकाचा प्राणवायू आहे आणि सूचना ह्या भविष्यातील सुधारणांचा पाया. आणखी एक महत्वाची गोष्ट. पत्रक वाचताना आपले लेखक हे मराठीचे प्राध्यापक नाहीत हे कृपया ध्यानी असावं.

मित्रांनो, सध्या जगातील सर्वांत आनंदी देशाला सुद्धा शेजाऱ्याची नजर लागलेली दिसते (ह्यातून एक मात्र समजलं, चांगल्या शेजारच्या बाबतीत फक्त आमचं 'badluck खराब' आहे अशातली गोष्ट नाही). सध्य परिस्थिती लक्षात घेता आपण सगळ्यांनी सतर्क राहुया, बातम्या verify करूनच share करूया, government आणि embassy च्या नियमावलीचे पालन करूया. हि वेळ सुद्धा निघून जाईल. तोवर ज्ञानेश्वर माउलींने विश्वाच्या कल्याणासाठी देवाकडे जे "पसायदान" मागितले ते आपणही मागू.

जे खळांची व्यंकटी सांडो। तया सत्कर्मी रती वाढो।

भूतां परस्परे पडो। मैत्र जीवांचे ॥

चला तर मित्रांनो, आता तुमची रजा घ्यायची वेळ आली. आपली भेट परत पुढच्या 'MH - ३५८' च्या पत्रकामधून. तोवर मस्त खा, खूष राहा आणि भरपूर हसा.

लोभ आहेच, तो वृद्धिंगत व्हावा.

पुन्हा एकदा, जय महाराष्ट्र !!

आपलाच,
संदीप भाबल

My greetings to all the readers on the occasion of Maharashtra Day. I also want to congratulate the team of MH-358 for fighting against the wind and bringing this first issue out in record time. Life of an immigrant to me can be summed up as the one that longs for the motherland, while hoping to fit into this foreign land. As one embraces the new ways of new land, there's a part that wants to hold on to the memories, a little longer. A never ending struggle between longing and belonging.

As I started writing this editorial I often wondered bout what it'd be like to grow old in a foreign land, and I leave you with a poem I ended up scribbling, called "The House in Scandinavia" - about an immigrant woman growing old in a foreign land.

"The House in Scandinavia

There's a house in Scandinavia that awaits
And a woman who counts days...

She writes senseless poems, puts together random words where they clearly do not belong.
Trying to make sense of this vacillation that's becoming maddeningly long.

The post-its are starting to peel off, catching grey hair and dirt.
They once read hope, happiness, belief and faith.

There's a room full of pictures. Your pictures.
A bed, a patchwork quilt.
And story books about pretty people and happy endings.

The house and the woman sit by the garden rock and wait.
For the rightful occupant - of the house, and of the hearts."

With that thought, I wish you all a Happy Maharashtra Day and Hauskaa Vappua!

- Vibha Deshpande

तुमच्या सर्वांच्या सहकाराने आपलं महाराष्ट्र मंडळ प्रगतीच्या पथावर आहे. दरवर्षप्रमाणे या वर्षीही जानेवारी मध्ये महाराष्ट्र मंडळाची वार्षिक सभा आणि कार्यकारी मंडळासाठी निवडणूका झाल्या. मागील वर्षाच्या तुलनेत या वर्षी मंडळाचे सदस्य आणि active committee members यांच्या संख्येत वाढ झाली आहे. मंडळाच्या विविध कार्यक्रमांत आणि initiatives मध्येही भर पडली आहे. या वर्षीचा आत्तापर्यंतचा थोडक्यात वृत्तान्त ..

१२ फेब्रुवारी - मावळा गेम

मंडळाचे सदस्य अंॅकार राजदेवकर यांचे भाऊ अनिरुद्ध राजदेवकर यांनी "मावळा" board game तयार केला आहे. शिवाजी महाराजांच्या कारकिर्दीतील महत्त्वाच्या घटनांची माहिती त्यामुळे मुलांना मिळेल. या खेळाचे प्रात्यक्षिक अंॅकार यांनी मुलांना दिले. मुलांना खेळताना खूपच माझा आली. शिवजयंतीच्या निमित्ताने अंॅकार यांनी महाराष्ट्र मंडळ आणि भारतीय राजदूतावासाला हा खेळ भेट दिला.

२७ मार्च - मेजवानी (jumalaiset suupalat)

फिनलंड मध्ये इंडियन फूड म्हणाले की नान आणि butter chicken किंवा पनीर. यापलीकडे जाऊन महाराष्ट्रीयन संस्कृतीची आणि पदार्थाची औळख व्हावी म्हणून Finnish लोकांसाठी खास मेजवानीचे आयोजन करण्यात आले. यावेळी विभा, केतकी, नेहा आणि पल्लवीनी पाहुण्यांना खाद्य संस्कृती बद्दल माहिती दिली. सरोज, प्राजक्ता, अनाया आणि प्रियंका या सुग्रणींच्या हाताला इतकी सुंदर चव आहे की पाहुण्यांनी अगदी बोटे चाटून जेवणाचा आस्वाद घेतला.

९ एप्रिल - गुढीपाडवा

Lockdown restrictions कमी झाल्या नंतर अखेर 2 वर्षांनी महाराष्ट्र मंडळाने गुढीपाडवा साजरा करायचे ठरवले (तसे मागचे 2 वर्ष ऑनलाईन कार्यक्रम होतच होते, पण get together ची मजा वेगळीच असते.) सदस्यांचा प्रतिसाद आणि उत्साह दंग करणारा होता. सांस्कृतिक कार्यक्रम, खादाडी आणि गप्पा रंगल्या असताना लेझीम flash mob ने सर्वांचे लक्ष वेधून घेतले आणि बघता बघता मिरवणुकीचा मोहोल तयार झाला आणि त्याच जल्लोषात कार्यक्रमाची सांगता झाली. 2 वर्षांच्या अंतरानंतर सर्वजण चांगलेच ताजेतवाने झाले असणार.

२४ एप्रिल - चित्रपट शेर शिवराज

आकाश गुजर, मृदुल पेंढारकर, तुषार नाजपांडे आणि निखिल बेहेरे या चौधांनी त्यांच्या प्रयत्नांतून शेर शिवराज चित्रपट Finland मध्ये प्रदर्शित केला. शिवराजनेमुळे सगळे वातावरण भारावून गेले.

येत्या वर्षात आणखी बरेच कार्यक्रम होणार आहेत त्यापैकी काही कार्यक्रमांची रूपरेषा खालील प्रमाणे :

७ मे - किलबिल क्लब

हा क्लब येत आहे सर्वांना छान छान पुस्तके ऐकण्याची संधी घेऊन. पहिल्या पुस्तकाचे वाचन ७ मे २०२२ ला Iso Omena वाचनालयात होणार आहे

२१ ऑगस्ट - इंडिया डे २०२२

आपल्या मंडळाने ह्या वर्षी खाद्य पदार्थाचा स्टॉल आणि सांस्कृतिक कार्यक्रमांत भाग घेण्याचे ठरवले आहे

४ सप्टेंबर - गणेशोत्सव

ह्या वर्षी सुद्धा आपण नेहमीच्याच जोशाने आणि उत्साहाने गणेशोत्सव साजरा करायचे ठरवले आहे.

या कार्यक्रमांना सुद्धा असाच भरभरून प्रतिसाद मिळेल अशी अपेक्षा..

- श्वेता जोशी

MH-358 च्या थांब्यावर ...

- आकाश गुजर

आली आली लाल परी ! तीच नाव लय भारी
नागपूर, पुणे आणि मुंबईकरित थांबली हेलसिंकी द्वारी

आली आली लाल परी ! त्यात खवय्यांची झाली मारामारी
तर्री पोहे, भाकरवडी आणि वडापावचा आवाज पोचला घरोघरी

आली आली लाल परी ! त्यातली माणस हुशार किती तरी
त्यांच्या ज्वलंत कलांनी फडकवला भगवा soumen किल्ल्यावरी

Image courtesy kokankatta.in

Maharashtra Mandal Finland

कथा महाराष्ट्र मंडळ फिनलॅंडची

- बापूराव कदम

नमस्कार मंडळी,

कथा महाराष्ट्र मंडळ फिनलॅंडची या सदराखाली मी इथे आपल्या छोट्याशा इतिहासाची माहिती थोडक्यात सांगू इच्छितो. नुकत्याच झालेल्या गुढी पाडवा सणाच्या समारंभात एम एच -३५८ बातमी पत्रकाची घोषणा केली. आणि वाटले की आपण मंडळाचा छोटासा इतिहास मांडावा.

मंडळाची खरी सुरवात झाली ते ऑगस्ट २०११ मधल्या अण्णा हजारे यांच्या इंडिया अर्गेस्ट करप्शन या मध्ये. भारताबरोबर इथेही फिनलॅंड मध्ये आम्ही मोर्च्यामध्ये सामिल झालो होतो. तेव्हा ४-५ मंडळी मिळून मंडळाचा विचार सुरु केला, आणि ठरलं, १ सप्टेंबर ला गणेश चतुर्थीच्या दिवशी महाराष्ट्र मंडळाची स्थापना करायची. आपल मंडळ आणि पहिला गणेशोत्सव २०११ पासून सुरु झाला. याच १० दिवसाच्या काळामधे पुढील कार्यक्रमांची रूपरेषा ठरली. सुरवातीचे ते इमेल अजूनही आपल्या महाराष्ट्र मंडळ गुगल ग्रुप वर उपलब्ध आहेत.

सुरुवातीला बन्याच अडचणी आल्या, पण त्या तशाच सुट्ट गेल्या. आपल्या लोकांनीही खूपच चांगला प्रतिसाद दिला. आणि पुढे यऊन मदत केली. गणपती नंतरचा मोठा सण म्हणजे दसरा, तो तर आम्ही निखिल बेहरेंच्या घरी साजरा केला. नंतर सभासद वाढत गेले आणि उत्सव पण अगदी आनंदाने साजरे होऊ लागले. यासाठी खरी साथ लाभली ती टाटा सर्विसेस मधल्या आपल्या सर्व मंडळींची. टाटा मधले बरेच Ruoholathi मध्ये रहात होते. त्यांनी आपल्याला कार्यक्रमाच्या ठिकाणाची कधीही कमी पढू दिली नाही.या काळामधील मोठ्या यशस्वी गोष्टी म्हणजे महाराष्ट्र मंडळाची Stockholm trip; आणि Winter Cottage trip.

नंतर काही वर्षांनी मंडळ रजिस्टर करण्याचे ठरले, खलबते झाली, नियम ठरले, मंडळाची पदे ठरली. आणि २०१८ मध्ये आपल्या मंडळाची फिनलॅंडच्या विना-नफा संस्थेमध्ये नोंद झाली. पहिले वर्ष यशस्वी पार पडल्यानंतर येणारे दुसरे वर्ष हि अगदी फिनलॅंडच्या मंत्रिमंडळासारखे आपल्या महिला मंत्रिमंडळाने खूप जोमाने पुढे नेले.

मी इथे आवर्जून नावांचा ऊलेख केला नाही कारण सर्वांनीच आपापल्या परीने मदत केली आहे. २ नावे मात्र सांगावीशी वाटतात, स्वप्रील कुलकर्णी आणि अमेय पाळंदे (या दोघांचा मंडळ स्थापन करण्यात मोठा वाटा आहे, परंतु दोघेही आता फिनलॅंड मध्ये राहत नाहीत)

या १२ वर्षांच्या कालखंडा मध्ये बरीच मंडळी परत गेली आणि नवीनही आली. आपल्या मंडळाची बरीच प्रगती झाली आहे, आणि अजून अशीच पुढे होत राहो

नमस्कार आणि आभार

बापूराव कदम

सह- संस्थापक महाराष्ट्र मंडळ फिनलॅंड

swapnil kulkarni

to maharashtra-mandal-finland@googlegroups.com

1 Sept 2011, 22:38:58 ☆

On this auspicious occasion of Ganesh Chaturthi, we are forming Maharashtra Mandal Finland.

Maharashtra Mandal Finland

पसारा

- अंकार राजदेवकर

माझां कामचलाऊ ऑफिस मी धृतीच्या रूममध्ये थाटल आहे. म्हणजे भरमसाठ पसारा आणि त्यामध्ये एक टेबल खुर्ची. काढलेली खेळणी कधीच परत जागेवर न ठेवायची तिने शप्पथ घेतली आहे जणू, जे जिथे काढलां ते तिथेच राहत. मला सहसा ह्या गोष्टीचा राग येत नाही, मी सराईत आपली वाट काढून माझ्या टेबल पर्यंत पोहचतो. पण ते बिल्डिंग ब्लॉक्स, माती पासुन चित्र विचित्र आकार बनवायचे साचे, स्केचपेन, क्रेयॉन्स हे कधी कधी पायात टोचतात आणि मग तळ पायाची आग डोक्यात जाते. थोडी आरडा ओरड करून मग मी सगळं आवरून ठेवतो. पण आज कहर झाला, तिच्या करता वेग वेगळे रंग आणि ब्रश आणले होते, त्यापासून ती कौतुक वाटावं अश्या आडव्या उभ्या काहीतरी आकृती बनवत होती. रंग काढायच्या भांड्या पासुन महाराणी नी सगळं तसच टाकलं होतं. अर्धा पल्लोअर पण रंगवलेला होता. त्या सगळ्या मिश्रणावर माझा पाय पडला आणि माझ्या पायावर पण त्या रंगांची मेहंदी लागली !

आता बस ! हिला सवय लावावीच लागेल, नुसतं ओरडून काही होणार नाही. मी सरळ एक पिशवी घेतली आणि तिचे सर्व बाहेर असलेलं खेळणे, रंग उचलले आणि त्यात टाकले व लपवून ठेवले. आता तू बस शोधत ! असा थोडा कुत्सित विचार मला आला ! पण आमच्या धृती ला समोरच्या गोष्टी दिसत नाही तर समोर नसलेल्या गोष्टी दिसाव्या ही अपेक्षाच मुळात चुकीची होती ! ती रूम मध्ये आली थोडी खेळली व परत गेली. तिला काहीच फरक पडत नाही म्हंटल्यावर मीच थोडा अस्वस्थ झालो. शेवटी तिला आवाज देवून बोलावलं आणि म्हटलं "तुझे ते रंग कुठे गेले ?" तिने सगळ्या खोलीत एकदा नजर फिरवली आणि मग चेहरा पाडून मला म्हणाली "माझे कलर्स दे बाबा !" मला असुरी आनंद झाला ! तिच आपलं रडगाण चालू होतं "दे बाबा ! दे बाबा .. !"

वयवर्ष नवकी आठवत नाही पण साधारण मी चवथी पाचवीत असेन. बाबू आणि माई, म्हणजे माझे आजी आणि आजोबा घरी आले होते. बाबू म्हणजे अफाट व्यक्तिमत्व. त्यांच्या हिटलर कट मिश्या, केसाची उरलेली झालर, पांढरा पायजमा व त्यावर मंद आकाशी रंगाची बंडी आणि तोंडात पान. त्यांच्यावर बोलाव तेवढ कमीच. उन्हाळ्याच्या सुट्टीत त्यांची मेहकर ला चक्कर असायची. मागच्याच वर्षी दिल्लीहून व्हिडिओ गेम आणला होता. उन्हाळा आणि दिवाळीत मनभरून खेळायची मुभा जरी असली तरी खेळल तेवढ कमीच असायचं ! प्रत्येक लहान मुलासारखा मी खेळल्या नंतर त्याच जागेवर ठेवून निघून गेलो. थोड्यावेळाने येवून पाहिलं तर तो तिथे नव्हता. आईने आवरला असेल, काही नवल विशेष नाही. नंतर जेव्हा खेळायची वेळ आली तेव्हा मला काही केल्या सापडत नव्हता ! सगळं शोधून झालं. शेवटी गूगल करावा तसा आई जवळ जाऊन व्हिडिओ गेम शोधून दे म्हणून हटू करायला लागलो.

"नेहमीच्या जागेवर बघ तिथे असेन ! " अपेक्षित उत्तर आलं.

Image designed by vectortouch Freepik

पसारा

"तिथे नाही आहे" हे पण ठरलेलंच.

"माझ्या मुलीला त्रास नको देवू !" बाबू मध्येच म्हणाले. ते कधी कधी आम्हाला घरी ठेवून आईला फिरायला घेवून जायचे, माझ्या मुलीशी मला बोलताच येत नाही म्हणून ! मला तेव्हा प्रचंड राग यायचा.

आता प्रकरण थोडं हाताबाहेर चालल होत. आईला माहीत नाही कुठे आहे ते आणि मी उचलला नाही मग नेमका गेला कुठे ? मी परत हटू धरला.

आईचा शेवटी बांध फुटला, "देवून द्याना बाबू !"

मग बाबुनीच तो लपावला आहे ह्याची खात्री झाली. आता मी बाबूच्या मागे लागलो.

"जागेवर का ठेवत नाही रे ?" ते काही एवढ्यात मात खाणारे नव्हते.

हे सगळं खूप वेळ चालू होतं. शेवटी त्यांनी माझ्याकडून 'आता ह्या पुढे सगळ्या गोष्टी जागेवर ठेवशील' असं वचन घेवून मला व्हिडिओ गेम परत दिला.

दुसऱ्या दिवशी हे बॉल च्या बाबतीत घडलं, मग अभ्यासाचे पुस्तक, मग असेच छोटे मोठे खेळ. मी एकदा एकासोबत घडलेले परत साधारण घडू देत नव्हतो. व्हिडिओ गेम परत मी कधीच बाहेर नाही ठेवला. पण नवीन काही काढल की ते राहायचं आणि नव्हकी लपवल जायचं ! मला मनातल्या मनात बाबुंचा राग येत होता..

"दे बाबा ! दे बाबा.. " हीच आपलं मागे लागणं चालूच होतं. तिचा तो केविलवाणा चेहरा पाहून मला उठून तिला ते रंग परत द्यावे अस वाटत होतं... आणि एकदम तिचा चेहरा मला चवथी पाचावितल्या माझ्या सारखा वाटू लागला. मीही नकळत बाबू झालो होतो.

आज थोडीबहुत जी काही गोष्टी जागेवर ठेवायची सवय आहे ही त्यांच्यामुळेच. आजी आजोबा किंवा थोर लोक साध्या वागण्यानी किती शिकवून जातात ! तेव्हा नकळत आवरून ठेवायची लागलेली सवय आज पण कामात येते. आता ह्या क्षणाला उमगलेले म्हणजे चांगलं काही शिकण्यासाठी किंवा शिकवण्यासाठी थोडं कडक क्वाव लागतं. उद्या मला आठवत असलेली ही लहानपणाची छोटीशी गोष्ट अजून काय शिकवेल देव जाणे. पण लहान असताना आई, पप्पा कधी कधी म्हणायचे की जेव्हा तुम्हाला मुलं होतील ना तेव्हा सांगाल. त्यांना समजणं वगैरे माहीत नाही पण आपण आता हल्लू त्यांच्या सारखे होत चाललोय हे नव्हकी आणि हे स्वतःला पण कळत !

मग मी तिच्या कडून "प्रॉमिस" घेतलं की "पुढच्या वेळेस खेळणे काढ आणि परत जागेवर ठेव मग मी देतो तुला कलर्स परत ! " बघू आता काय होतेय !

Different Strokes of Finland

- Amit Tambe

Espoo, Finland

Finland is one of the Nordic (literally meaning Northern) countries (others being Norway, Sweden, Denmark and Iceland). A major part of Finland lies above the Arctic circle and therefore experiences frigid winters. My family's decision to move to Finland (for studies, and especially from Singapore) was therefore met with skepticism at worst and surprise at best. After a lot of physical (and uncountably more mental) preparation, we eventually moved to the city of Espoo, where my university, Aalto University, is located. Espoo is the second largest city in Finland (after the capital city of Helsinki). It is located in southern Finland, on the coast of Gulf of Finland (60° latitude and hence just below the arctic circle).

As per various (official and unofficial) blogs and websites on the Internet, this city experiences better weather (-25C) compared to the northern parts of Finland (that can go as low as -35C). We moved to Espoo in September, when the temperatures were about 20C (summer in Finland). However, having moved from Singapore, where the temperature was 32C, this still felt chilly. Our struggle to adjust to the Finnish winters had begun from day 1.

Autumn

The first month was very hectic as we were adjusting to a new place, culture and climate. What I experienced in September-October was chilly weather, yet very pretty surroundings. I noticed rapidly deteriorating temperatures and amount of daylight. When we set foot in Finland, the sun used to set after 9 PM. However, within a month, that had decreased visibly.

In general, in September, we caught sight of probably the last of the migrating birds. Till now, I was used to seeing birds migrating to the places where I was. This was the first time that I was watching the birds fleeing. The telltale signs of a place about to become desolate were in the open. During this period (Sep-Oct), however, the leaves were showing extremely beautiful colours. Finland's fall beauty was on full display. Finland is known for its high forest cover and I could feel this everywhere I went. Even university walks felt like walking through the woods. The area behind our home, the sights seen during the daily bus commute were all mesmerising. The whole setup felt like one from an Enid Blyton book.

Different Strokes of Finland

Rain - Cold - Depression

October gave way to November and with it came continuous rains. The pretty leaves had all fallen by now and the bare trees presented a depressing sight. The sun was now setting earlier and earlier every day and there were murmurings of starting consumption of vitamin D pills. By this time, we had become accustomed to temperatures up to 10C. However, the race felt constant and never ending. Whenever we got adjusted to 15C, the temperature would lower further to 12C. We then adjusted further to 12C and the temperature would drop to 10C, leaving us feeling bitter. It was a time of constant shopping for appropriate clothing for the season that seemed to change every 10 days. The required clothing wasn't limited to a single set of clothes, but involved several "situations". This set in case its chilly, another set if its on the "warm side". Weather apps on the phone were now deciding how cold we "felt".

Winter

It was during those depressing times of chilly days, that I was "comforted" by people telling me that this still isn't "Finnish winter". Even when temperatures reached 5C, people still smiled at me telling that this still isn't winter. I wondered what their definition of winter would then be. I was about to find out soon. Meanwhile, in my Finnish language class, we were being introduced to Finnish words for weather. It turns out that in Finland, the definition of hot is anything above 20C, warm is around 10C, cool is 2C and cold is anything below -10C.

Elements of Winter in Espoo

Such vocabulary only increased my trepidation of the impending winter. And then it started to frost. End of November was when the ground started turning frosty white in the mornings. The length of day was further reducing and by now, it would be dark when we woke up and dark when we slept. Around the winter solstice, the length of the day was from 9:30AM to 3:15PM (a mere 6 hours). At the same time, in northern Finland the sun had set completely for about 2 months. It would be dark for 24 hours there. However, as the frost continued to grow and started slowly turning into snow, something magical happened. The surroundings that earlier seemed gloomy and dull, now started looking bright. The accumulating snow was retaining light in the darkness. It was around this time that Finland started exhibiting what the locals call "permanent snow".

True to the word, it started snowing significantly by 15th Dec and from that point on snow just went on accumulating. The daily walks to the childcare with a pram started becoming more cumbersome. Temperatures dipped to -10C and finally "winter" had set in. Snow gear had to be bought. My earlier sneakers were replaced with spiked boots. Extra heavy jackets were bought in addition to several layers of inner clothing. 10 min were now being spent daily just to get ready by wearing clothes for outside weather. 10 more min would be needed to remove all the extra layers upon entering the heated work places. Different boots for outside walking and different (non-spiked) ones when inside the building. It was becoming a demanding chore, yet it was a necessity as lack of appropriate clothing meant repentance. Despite all these added difficulties, I realised that I was actually enjoying the snow a lot. The flurries of snowflakes falling on the houses, roads, sidewalks, grass and mountains seemed to give me inexplicable joy. Running your hand (wearing a thick glove) through a fresh white cover of snow is a feeling that cannot be compared with anything else.

Different Strokes of Finland

By now the snow was in full flow and so were the snow mowers. Here, I would like to commend the Finnish preparedness for winter. Snow mowers would be out daily before 7 AM (when most commuters start for work). The roads would be cleared and so would the footpaths. Similarly, inner walkways connecting apartment buildings would be in the process of cleaning by the time we left home everyday around 7:30 AM. No public transportation ever stopped because of snow. Metro trains experienced delays on a couple of days when there were heavy snow storms, but that's it.

Meanwhile temperature continued to drop below -15C. However, by now I was getting used to the winter. Appropriate clothing was making all the difference between trepidation of winter and enjoying the winter. The Finnish people have a saying "There is no bad weather, there's only inappropriate clothing" and I was experiencing the truth behind the saying. In fact a humorous incident happened with a colleague. During one of the days when the temperature was -20C, my wife asked her colleague "Do they declare holidays here because of bad weather?", to which he seriously replied, "Yes, actually sometimes in summer it gets unbearable if temperature goes above +20C and they have had to declare holidays a few times on such days"!! The perception of "bad weather" is so different in different places!

Nuuksio

By this time, I had begun enjoying the winter and snow. It was time to take it to the next step. We decided to go hiking to Nuuksio national park to see the wintery wonderland of Espoo. The bus journey to the park itself was breath taking. Seemingly endless expanses of white land satisfied me immensely. The park itself was charmingly rustic with no soul in sight. The white paths as well as trees all seemed out of a fairy tale book. The pinnacle of the journey was getting to see a frozen lake (with 30cm thick ice). The icy lake was itself covered with 6 inches of fresh snow. We had to sift the snow to see the ice below. However, we had a surreal experience walking on the frozen lake. We had also taken a snow sled for our 3 year old daughter and had extreme fun dragging her around in the sled

Northern Lights in Espoo

Different seasons at the same place (L-R). Top: Autumn, Rain. Bottom: Onset of frost and snow

To be funny or not to be ...

- शैलेश खोंडे

"Love makes you do crazy things"...'Wil'as लोहार आपल्या पत्नी कडे एकदम दिमाखात बघत बोलले. पत्नी (पिंकी मँडम) ऐकून हळूच लाजल्या.

समोरच बसलेला क्रिश पाषाणकर हे ऐकून हबकलाच. उगाच त्याला आपल्या डाव्या कानाखाली एक कळ येऊन गेल्यासारखी वाटली. वाक्य तर छान होते, पण संदर्भ थोडा गडबडीचा होता!.

वयाने त्यांच्यापेक्षा थोडा लहान होता, पण विनोद बुद्धी वापरून संवाद करण्यात पटाईत. तो विलासरावांना म्हणाला, "अरे हे वाक्य वापरून तो विल काहीही कसं करू शकेल? मान्य आहे तुम्हाला जोक आवडला नाही पण म्हणून काय एकदम भर कार्यक्रमात उठून काना खाली?

विलासराव, "अरे मग काय करायचं होतं, आपल्या आवडत्या व्यक्तीला असं कोणी चारचौधात अपमानीत केलेलं आपण पण नसतं ऐकून घेतलं बाबा"

क्रिश, "अरे राग आला समजू शकतो, स्टेज वर जाऊन चार शिव्या हासडल्या असत्या तरी चाललं असतंकी...उद्या पुतीन पण म्हणेल - देशाच्या प्रेमाखातर आपण काय पण करणार. हिटलर ही तेच म्हणाला असेल पूर्वी! धर्माच्या नावाने शिक्षकांचं मुंडके उडवणारा तो धर्माध सुद्धा हेच म्हणेल ...Love for god makes you do crazy things!"

पिंकीमँडम थोड्या गडबडल्या. मुद्दा तर बरोबर होता क्रिश चा ...चहाचा घोट घेत विचार करत राहिल्या..

क्रिश, "आम्हा कॉमेडियन लोकांची पंचाईत च झाली आहे. जो तो दुखावतो!"

इथे मात्र मँडम जरा उसळून बोलल्या..."पंचाईत झाली आहे कारण लोकं दुखावतात म्हणून नाही तर एखाद्याला न दुखवता सुद्धा इतरांना हसवता येतं हेच तुम्हा नवीन विनोद वीरांना अजून उमगलेलं नाहीये!...एक तर 'भ' 'म' ची भाषा वापरायची, नाही तर कोणाच्या तरी दिसण्यावर विनोद करायचे, यातच तुम्हाला खूप मोठा पराक्रम गाजवला असं वाटतं! मुळात तुम्हाला आपला जोक explain करावा लागतो यातच तुमचं अपयश आहे की नाही!"

आता क्रिश ला जरा back foot वर खेळायला लागणार याची जाणीव झाली होती!

तो म्हणाला, "असं नाहीये पिंकीमँडम. असे खालच्या पातळीवर जाऊन जोक्स करणे हा तर अमेरिकन कार्यक्रमांचा वर्षानु वर्षे चालत आलेला शिरस्ता आहे! आता तुम्ही या लेव्हलचे सेलिब्रिटी असाल तर अश्या कमेंट्ससाठी तयारी तर ठेवली पाहिजे ना?"

"पण मग ते बरोबर आहे का?"

Image courtesy Reuters

To be funny or not to be ...

"नसेल कदाचित"

"मग जोक मारणाऱ्याने सुद्धा काना खाली खायची तयारी ठेवली पाहिजे ना...ते ही नसेल बरोबर कदाचित, पण होऊ शकतचना?"
 क्रिश म्हणाला, "तुमचं लॉजिक बरोबर आहे, जग काही आदर्श नाहीये. कोण कसं आणि काय बोलेल कोणीच कंट्रोल करू शकत नाही,
 पण निदान आपल्या प्रतिक्रियेचं रूपांतर शारीरिक हिंसेत होणार नाही याची तर काळजी घ्यावी की नाही"
 पिंकीमॅडम, "एवढं जर तुम्हाला कळतं तर मग तुम्हीसुद्धा तुमचे नियम ठरवा की"
 क्रिश, "आता या प्रसंगात त्या बाई होत्या, त्यांचे नसलेले केस, त्यांचा आजार....कदाचित माहीत नसेलही कोणाला जोक करताना.."
 आता मात्र विलासरावांची संधी होती, "बरं असं म्हणतोस, मग पुरुषांच्या टक्कलाचं काय करायचं?"

"आजार म्हणजे काय रे शेवटी? ज्या एका ठराविक वेगाने शरीराचे सर्व अवयव झिजणं अपेक्षित आहे, त्यापेक्षा एखादा अवयव अचानक जास्त वेगाने झिजायला लागला की तो आजार!

"मी तर म्हणतो पुरुषांनो, तुम्हाला कोणी केसांवरून टोमणे मारत असेल, तर तुम्ही सुधाअसे galopacia, malopacia वगैरे नावाने आजार जाहीर करून टाका ट्विटर/ फेसबूक वर. मग बघा, तेव्हा तरी समोरचे संवेदनशील होतात का!..."
 क्रिश, "मुद्दा पटला!. पण मग एवढा सगळं विचार करत बसलो तर आम्ही विनोद करायचे तरी कसे?"
 पिंकीमॅडम, "आहे की नाही कठीण आता? तुम्ही हे एकदम सोप्या मार्गाने करायचा प्रयत्न करता, म्हणून तर तुम्हा विनोदविरांचं एवढं पिक आलंय सध्या!"

"खरंतर सोपं आहे. कोणाच्याही दिसण्यावर जोक्स करू नका. रंग, केस, उंची, वजन, डोळे, ई. हे काही तुमच्या कर्तृत्वाचे भाग नाहीत की तुम्ही ठरवाल तसे ते कंट्रोल होतील, आणि म्हणून तुम्हाला त्यासाठी जबाबदार धरलं जावं.."

"तुमच्या कडे बघूनच लहान मुलं पण ठरवतात ना की it is cool to comment on anyone's physical appearance! या लहान वयात जेव्हा आपल्या रंग रूपाविषयी कमेंट्स यायला लागतात आणि त्याने जो कॉम्प्लेक्स निर्माण होतो, तो पार करून पुढे जायला अनेकांना वर्ष लागतात, तर काही जण त्यातून आयुष्य भर सावरू शकत नाहीत!"

"तुमच्या साठी तो अनेकांचा हशा मिळवण्यासाठी काही सेकंदाचा जोक असेल, मात्र कोणा एकासाठी ते खोल वर रुतलेल्या एखाद्या जुन्या जखमेवर भुर्भूलेलं मीठ ठरू शकेल!"

क्रिश ला मुळातच सगळं पटलं होतं. पण तरी शेवटचा प्रयत्न म्हणून तो आता थोडं रडकुंडीला येऊन म्हणाला.."यार पण काना खाली नको ना मारायला हवी होती?"

सगळे हसत म्हणाले, "अर्थातच, तेवढी Will पॉवर तर हवीच होती त्या माणसाकडे ;)"

सर्वांच्याच मनात अजून एका गोष्टीने घर केलं होतं आणि ती म्हणजे ख्रिस ने कानाखाली बसल्या नंतरची (एखाद दोन वाक्य सोडली तर) काहीच न दिलेली प्रतिक्रिया. लगेच पुढच्या क्षणाला आपलं म्हणून, मानापमान वगैरे सगळं बाजूला ठेवून, शो पुढे तेवढ्याच ताकदीने चालू ठेवण्याची ती प्रतिक्रिया. त्याच्या त्या न दिलेल्या प्रतिक्रिये ने दाखवलेले अहिंसे चे यापेक्षा मोठे प्रात्यक्षिक या काळात क्वचितच कोणी दाखवू शकेल.

त्याची चूक झाली का असेना, पण त्याने दाखवून दिलं - जेव्हा जग अचानकपणे आणि अनपेक्षितपणे तुम्हाला थोबडावेल, क्षणार्धात स्वतःला सावरा आणि काही घडलच नाही अश्या आविर्भावात स्वतःवर हसा. काही वेळाने तेच जग तुमच्या समोर रडताना दिसेल!

अपयशानंतर चे यश!!

- सौ. ऋचा रोहन क्षीरसागर

आमच्या लहान मुलीला घोडेस्वारीची आवड. आम्हाला आश्वर्य वाटले जेव्हा आमची आठ वर्षांची मुलगी म्हणाली मला घोडेस्वारी शिकायची आहे ! तिला वयाच्या सातव्या वर्षा पासून आवड होती पण वय लहान असल्यामुळे तेव्हा तिला घोडेस्वारी नाही करता आली. आम्ही रविवारी तिच्या घोडेस्वारीच्या क्लास साठी गेलो. क्लास सुरू झाला , तिच्या बरोबर तिच्या वयाचा मुलगा एका घोड्यावर होता. सगळे घोडे रिंगणात चालत होते , अचानक त्या मुलाचा घोडा सुसाट पळत सुटला.ते चित्तथरारक क्षण आम्ही अनुभवत होतो. मला क्षणात वाटू लागले जणू की माझीच मुलगी त्या घोड्यावर आहे.. तो मुलगा त्या घोड्यावर घटू पकडून बसला होता ,पण काही वेळातच तो घोड्यावरून पडला.

सगळ्यांचे लक्ष वेधून घेत होता तो क्षण. माझे लक्ष त्या मुलाच्या आईकडे गेले. त्या मुलाच्या रडायचं आवाज ऐकुन ती आई तडक रिंगणात गेली. तिने एका हाताने तिच्या मुलाला उचलले आणि दुसऱ्या हाताने त्याच्या घोड्याचा लगाम पकडला. काही क्षणातच तो रडणारा मुलगा परत घोड्यावर स्वार झाला. सगळ्यांना नवल वाटू लागले, धन्य ती आई आणि धन्य तो तिचा मुलगा. त्या आईने मुलाला घोड्यावर स्वार करून ती कवायत पूर्ण करवली. हे पाहिल्यावर आम्हाला त्या मुलाचे हे अपयशानंतर चे यश वाटू लागले. सगळी कवायत झाल्यावर त्या मुलाच्या आई आणि त्या मुलाने घोड्याला शाब्दासकी दिली.

हा प्रसंग पाहिल्यावर एक गोष्ट नक्की कळली, अपयशानंतर चे त्या मुलाचे येणारे यश आणि त्या यशासाठी त्या मुलाच्या आई ने दिलेला खंबीर आधार , ह्या मुळेच त्या मुलाला यश मिळाले. तो परत घोड्या वर स्वार झाला ....

असेच अनेक अपयशाचे क्षण असतात आपल्या आणि आपल्या मुलांच्या आयुष्यात. असेच जर आपण आपल्या मुलांच्या अपयशाला थोडी खंबीर आधाराची झालर लावली तर यश नक्कीच येणार.. नाही का?? विचार करा!!

Image designed by brgfx / Freepik

I Refuse to ...

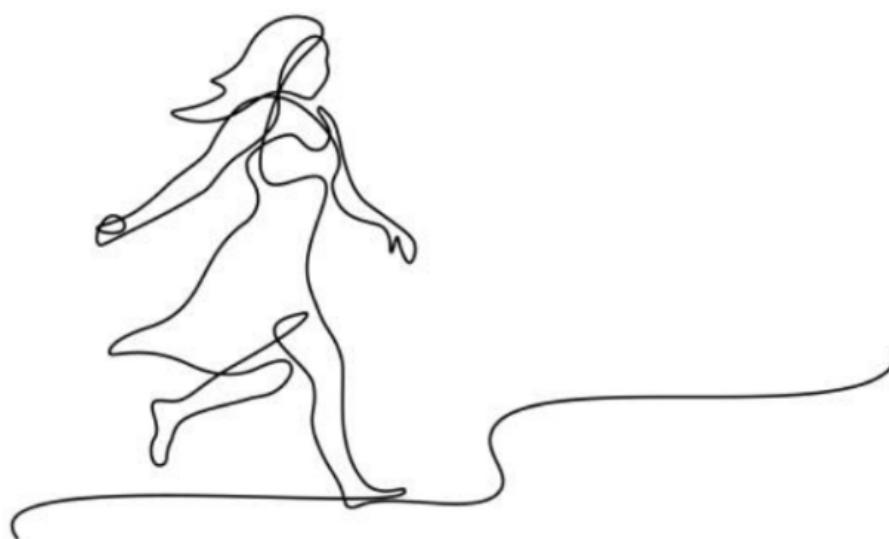
- Surabhi Bhuskute

Recently on "Women's Day", I received a lot of messages and videos on social media. Most of them emphasized on the qualities and abilities of women and how they are exploited or underappreciated. It made me smile and for a moment I felt proud of being a woman. But seconds later, I realized that often we suffer and are actually proud about it.

We have been conditioned for a very long time into believing that women are naturally born with certain strengths and abilities like mental resilience, tolerance, forgiveness, flexibility and motherly affection. And we believe it so blindly that we spend our entire life proving to ourselves and to the world that we are truly "feminine".

We are so busy performing the role expectations of a 'wife', a 'mother', a 'homemaker', 'caretaker' that we have forgotten who we really are and what we truly desire. We keep doing things we don't really want or intend just because we are "supposed to" or because we feel we have no other choice. This leads to a vicious circle of resentment, self-pity or "blame it on destiny" state of mind. This is because no one has asked you to become a hero in the first place and it is most likely that the people we have been so vehemently sacrificing for aren't even aware about our silent sacrifices, let alone appreciating them.

Today, on behalf of all the independent women out there, I have penned down my thoughts on what we must refuse to do as a woman in the form of these seven reminders for ourselves:

I Refuse to ...

1. I am not a "damsel in distress" waiting for my knight in shining armour. Neither am I a superwoman immune to fear, insecurity or failures. I have my grey zones as well as weak spots and that makes me human. I refuse to drown myself in self-pity or self-doubt!
2. I can't and in fact need not please everyone. I can disagree and be angry and hormones are not always the reason! I have a mind of my own and I know how to use it. I need not wait for approval or validation. I refuse to justify when it's not justified!
3. I am not a goddess to sacrifice my dreams, aspirations and above all my opinions for someone. That is not a proof of my love or commitment towards the person or the relationship nor a testament of my flexibility or maturity. I am not a Sita and definitely not aspiring to be. I refuse to pretend!
4. I will take ownership of my own life. My decisions shall be based on logic and out of free will and not due to peer pressure. I set my own rules and am ready to fight for them as long as I am convinced. I refuse to surrender to the dictates of the society!
5. Adjusting for or maintaining peace is not my responsibility alone. It is a teamwork. And tolerance is really an overrated virtue. Being a woman is a gift not an obligation. Strength, Courage, Compassion are virtues that are worth imbibing but it's not just a female prerogative.
6. I can take care of myself, thank You. But I don't need to act like a man to do it. Yes, I want a companion, someone to share my life with. But that doesn't mean that my entire life should revolve around him. Unconditional love is a myth and I am not obliged to make the world a better place. I refuse to love the undeserving!
7. If I don't understand myself or accept myself for who I am, its very unlikely anyone else will. I need to be aware and non-judgemental about my emotions, strengths and dreams. If I am not happy, I cannot keep anyone else happy. I will combat my inhibitions and strive towards achieving my dreams. I refuse to give up!

Copyright owner : Shriyanch Dwivedi

कपाटातील पुस्तके बोलू लागली तर.....

- सौ.पल्लवी कुलकर्णी

गेले काही दिवस सततच्या कामाने खुप कंटाळा आल होता. कालच पति महाशय काही दिवसांसाठी बाहेर गावी गेले. त्यामुळे आज जरा निवांत वेळ मिळाला. घरातील सगळी आवरा-आवर झाली. छोटी सोनुली शाळेत गेली होती. ती येण्या आधी सगळी काम संपवायची होती (कारण शाळेतुन घरी आल्या आल्या आईईई... भुक लागली खायला दे अस सुरु होत). मी एक-एक काम उरकु लागले, मशीनचे कपडे दोरिवर चढवले, सोनुलीचा खेळ भरुन झाला, बघता बघता सगळा पसारा आवरुन झाला.

जरा वेळ पडाव म्हणुन दिवाणावर गेले, तिथल्या उश्या नीट लावून ठेवत होते. तर काय, चादरी खाली- उशीखाली गोष्टीची पुस्तकं....? घरात एवढी पुस्तकं झालियेत की त्यांच्यासाठी एक मोठ कपाटच बनवलय. पण पुस्तक कपाटात न राहता, ती जागा मिळेल तिथे पसरलेली असतात. पति महाशयांना पुस्तकं वाचनाची फार आवड आहे. पण वाचलेल पुस्तक पुन्हा जागेवर जात नाही. जेवताना सुधा पुस्तक हातात असल्या शिवाय घास तोंडात जात नाही. आता काही दिवसांकरता तरी या पुस्तकांच कपाटाच्या बाहेर काही काम नव्हत म्हणुन मी सगळी पुस्तक गोळा केली आणी कपाटात एकमेकांजवळ रचुन ठेवली, माझे हे काम चालुच होते.

तेवढ्यात सोनुलीच्या शाळेच्या गाडीचा आवाज आला. अरे बापरे पुस्तकं आवरायच्या नादात संध्याकाळचे सहा कधी वाजले ते कळलच नाही. मी खाली जाउन सोनुलीला वर घेउन आले. जरा वेळ पडण तर आता बाजुलाच राहिल. सोनुलीने शाळेचे कपडे बदलले, तोंड हातपाय धुतले आणी आरोळी दिली, आईईईई... भुक लागलीये, खायला दे ना..., मग मी पट्कन तिला खायला घातले. थोडा वेळ आम्ही दोघींनी मिळून टि. व्ही. बघितला. शाळेचा अभ्यास झाला. मग सोनुलीने मी भरुन ठेवलेला खेळ पुन्हा बाहेर काढला. ती त्या खेळामधे गुंग होउन गेली. मग मी ही रात्रीच्या जेवणाची तयारी करायला आत निघुन गेले. स्वयंपाक करता करता मी सोनुलीच्या खेळण्याचा कानोसा घेत होते. मधेच मला वाटले की ती कुणाशी तरी बोलत आहे. बाहेर जाउन बघितले तर ती एकटीच खेळत होती आणी टिक्ही पण बंद होता. मला तर काही कळलेच नाही. आम्ही जेवण केले आणी झोपायला गेलो. झोपताना तिला एक गोष्ट सांगितली. खरं तर हे काम रोज तिचा बाबा करतो. पण तो येईपर्यंत हे काम मला कराव लागणार होत. गोष्ट ऐकता ऐकता सोनुली झोपुन गेली. मी ही तिच्या जवळ झोपले.

जरा डोळा लागतच होता , तोच पुन्हा कुजबुजण्याचे आवाज आले. मी पुन्हा बाहेर जाउन टीक्ही बंद असल्याची खात्री केली. आवाज तर येत होते पण कुठुन ते कळत नव्हत. घराच्या आजुबाजुला कुणी असण्याची शक्यताही नव्हती. रस्त्यावर सामसूम झाली होती. आवाजही फार ओळखीचे वाटत नव्हते. मी तिकडे दुर्लक्ष करायचे ठरवले आणि झोपायचा प्रयत्न करु लागले. जस जस बाहेरची शांतता वाढत होती तस-तस कुजबुजण्याचे आवाज जवळुनच येत आहेत अस जाणवू लागल. मी कान टवकारुन कानोसा घेउ लागले. मग मला सगळ स्पष्ट ऐकु यायला लागल. ते आवाज पुस्तकांच्या कपाटातुन येत होते. मी क्षण भर दचकलेच!!!. पण मग शांत पणे काय घडतय ते बघायच मी ठरवल, आणि ऐकु लागले...

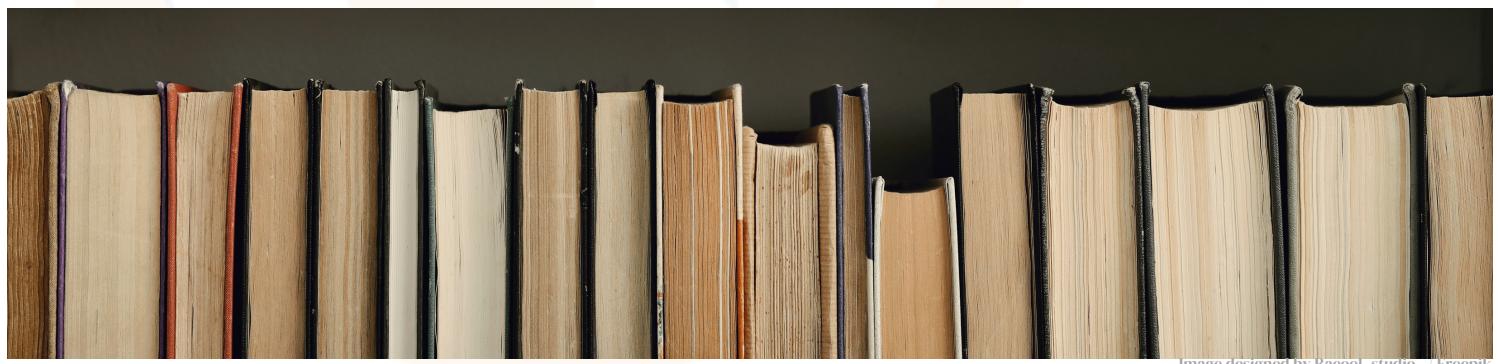

Image designed by Racool studio / Freepik

कपाटातील पुस्तके बोलू लागली तर.....

"बाहेरच्या घरात होतो तेच बर होत, कुठुन हिला कपाटात ठेवायची बुद्धि झाली कुणास ठाऊक? ठेवल ते ठेवल, पण आज ही जागा कशी काय चुकली ते कळत नाही. वरचा कप्पा सोडुन आज आमच बस्तान धारपांच्या भुतांजवळ बसवल होत. मीच एकटा तिच्या हातुन चुकिच्या जागी ठेवलो गेलो होतो. निदान तुमच्या भुतांजवळ तरी ठेवायच नव्हत मला. किती घाबरवतात हो ही तुमची गोष्टीतली भुत. अहो धारप, जरा सांगाना यांना, मगा पासुन नुसत एकच पालुपद लावलय - 'ऐक टोले पडताहेत'. मला फार भिति वाटतेय."

नाही म्हणजे माझ कस बटाट्याच्या चाळितल्या सगळ्या भुतांना मी ओळखुन आहे हो. पण छातीचे ठोके वाढतिल असल काही कुणी बोलत नाहीओ आमच्या चाळित." पु.ल., तुम्ही घाबरु नका. आमचा साधुबाबा त्यांना सांभाळुन घेर्ईल. बर तुमची म्हैस काय म्हणते?

"अहो म्हशिला बघायला आख्खी यसटी आहे. पण जरा शिरवळकरांकडच्या पोरांकड बघा, अहो एवढिशी पोरं ती, पण कशी लाईन मागतात पोरींवर" पु.ल., अहो या वयात सगळेच एकदा प्रेमात पडतात. त्यात आमचा जोश्या- सुर्या कशे मागे राहतिल.

अहो, प्रेम बिम काय शिकवताय सुहासराव या पोरांना, ती काय शिकवायची गोष्ट नाही, ते घडत आपोआप. त्यांना शिकवायच असेल तर "गुन्हा कसा ओळखावा, खुनी कसा पकडावा हे शिकवा." नाईक, हे सगळ शिकायला ती मुल अजुन लहान आहेत. शिकतील हळु हळु.

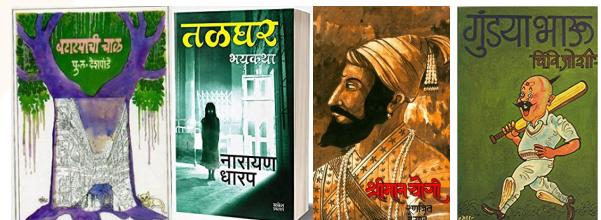
पण काही म्हणा, पु. ल. ची चाळ असो वा शिरवळकरांच लोणावळा असो, आमच्या कोकणाची सर कुठल्या शहरालाच काय पण आस पासच्या गावाला सुधा यायची नाही. नुसतं 'गारंबीचा'.... एवढच नाव घेतल तरी पुरे होत. लोक तिथेच गारठुन जातात. काय ते कोकणाच वर्णन.... हो कोकणाच वर्णन छान आहे, पण पु.ल, व. पु. आणि मी म्हणजे चि. वी. जोशी, आमच्या पात्रांसारखी हसवायची धमक नाही त्यांच्यात.

थांबा, चि. वी. तुमच वाक्य जरी खरं असल तरी आमच्या लेखातिल महाराजांचा पराक्रम वाचताना लोक स्वताला त्यांचे मावळे समजु लागतात आणि मनातच लढाया खेळू लागतात. आता बोला , कसं वाचकाने स्वतःला त्या पात्रात उतरवले पाहिजे. देसाई, महाराजांच्या इतिहासाच तुमच वर्णन तर अगाध आहेच. पण मी मध्या पासुन बघतोय् प्रत्येक जण हळु हळु वादाच्या भोव-याकडे जातोय अस वाटतं. अहो इथले सगळेच लेखक आपापल्या शैलित निपुण आहेत. म्हणुन तर आज आपण इथे एका घरात आहोत. आपले लेख वाचनिय आहेत. कुणीही कुणावर टिका करण बरोबर नाही. आपण फक्त रंगमंचावरचे प्रकाश झोत आहोत. आपण आपल्या वाचकांना उत्तम लिखाणातुन प्रकाश दाखवण्याच काम करायच.

"दुबे जी तुमचा सल्ला अगदी योग्य आहे. आपल्या लेखातुन करमणुकी बरोबर आपण आपल्या वाचकांना योग्य तो जीवनाचा रस्ता दाखवला पाहिजे. असं वाटत आज आपण सगळे एकत्र आलो आहोत, तर वाचक जशी आपली पुस्तक वाचुन खुश होतात तसंच आपणही एकमेकात वादविवाद करण्यापेक्षा ,चांगली चर्चा करून आपल्या लेखांत आणखी काय सुधारणा करायला हव्यात आणि वाचकांना आपण कसं खुश ठेवुयात या बद्दल सल्ले देउयात. काय, कस वाटतंय माझ मत?..."

पु. ल. चं हे वाक्य ऐकता मला अचानक डोळा लागला. मला कुजबुजण्याचे आवज कुठुन येत होते याचा उलगडा तर झाला होता. पण सगळ्यांच बोलण ऐकताना खुप मजा येत होती. डोळा लागला नसता तर अजुनही ऐकायला मिळाल असत. सकाळी उठल्यावर मी आधी पुस्तकांच कपाट उघडल आणी मला आशर्चयाचा धक्काच बसला. काल मी ज्या क्रमाने पुस्तके ठेवली होती, आज तशी ती नव्हती. पु. ल. आणि धारप, देसाई आणी शिरवळकर, नाईक आणि दुबे. म्हणजे जे काल एकमेकात वाद घालत होते त्याच्यात आज चांगली गट्टी झाली होती.

मी मात्र या प्रकाराने हरखुन गेले होते. कधी एकदा या पुस्तकांच्या लेखकांची गंमत पति महाशयांना सांगतेय असं झाल होत. पण ते परत येई पर्यंत हे सगळ मला पोटातच ठेवाव लागणार होत. धत, मी पण ना, महाराष्ट्र मंडळाचे रसिक असताना ही गोष्ट माझ्या पोटात कशाला ठेवायला हवी. चला तर मग लगेच टंकायला घेते.

येथे कर माझे जुळती...

- सौ. मुग्धा अनिल जोशी

आपल्याला आपल्या मातीशी, परंपरेशी बांधनू ठेवणारे फिनलॅंड मधील एकमेव हक्काचे ठिकाण - महाराष्ट्र मंडळ! बन्याच चांगल्या वाईट अनुभवातून तावून सुलाखून निघालेल्या ह्या मंडळाचा प्रवास वाखाणण्याजोगा आहे. आधी १० ते आता २८० हून अधिक मंडळी; आधी घरात, मग जरा विनाभाडे असेल अशी मोठी जागा, आणि आता अजनू मोटी भाड्याची जागा असे कार्यक्रमाचे स्वरूप बदलते आहे. नवीन मंडळींची कल्पकता आणि तयांना मार्ग दाखवणारी जुनी मंडळी यांनी एकत्रपणे केलेल्या प्रयत्नांमुळे हे सहज शक्य झाले. उपस्थिती कैक पटीने वाढते आहे. ती अशीच वाढत राहो आणि आपला महाराष्ट्र, फिनलॅंड मध्येही फुलत राहो हीच सदिच्छा.

बन्याचदा, असे सगळ्यांनाच वाटते की आम्ही महाराष्ट्र मंडळासाठी खूप काही केलंय, पण तसे नसून या मंडळानेच बरेच काही दिलंय. वैयक्तिक मला तरी या बाह्यदेशात महाराष्ट्र मंडळानेच तारलंय. पुण्याच्या मुलीला पुण्याशिवाय कुठेही करमत नाही इतका, तिथे जन्मल्याचा आणि राहिल्याचा सार्थ अभिमान असतो. असो, ते महत्वाचे नसून, अगदी पुणे नाही, पण महाराष्ट्र मंडळामुळे महाराष्ट्र आपल्यापासनू फार दूर नाही हे उमजले.

बरीच मंडळी या प्रवासात भेटली, कधी मते जुळली, कधी नाही; पण महाराष्ट्र मंडळ एकजूट राहिले. पल्लवी आणि बापूसारखी मंडळी क्वचित भेटतात. दहा दिवस गणेशोत्सव त्यांच्या घरी सर्वांना सामावनू घेत धमाल मजेत साजरा होतो. जमेल तितक्या वेळेला जाऊन अगदी घरचा गणपती असल्यासारखे आम्ही तिथे वावरतो. थोडक्यात, एक अशी जागा जिथे कधीही परकं वाटत नाही.

मंडळाने मला खूप काही दिले आहे. आनंद, शांतता, ओळखी आणि फिनलॅंड मध्ये महाराष्ट्र मंडळाची कार्यकर्ती म्हणून प्रसिद्धी. प्रत्येक वळणावर अश्विनी जंगले, केतकी कुलकणी, जाई कोरे, पल्लवी(सई) सावंत, ज्यांच्याशी 'मनात आले कि बोलता यावे आणि त्यांनी आपले परखड मत आपल्याला द्यावे' अशा काही निवडक मैत्रिणी लाभल्या. स्वप्रपूर्ती म्हणावी असे काही कायम लक्षात राहणारे कार्यक्रम महाराष्ट्र मंडळाला करता आले. पहिला मराठी चित्रपट 'भाई' हेलसिंकीला प्रदर्शित झाला; गणपतीला जागतिक प्रतिसाद मिळाला, गुढी पाडवा (जो होऊ शकला नाही) त्याला इंटरनॅशनल स्कूल ऑफ म्युझिकची जोड लाभली, आंतरराष्ट्रीय मराठी संमेलनात सहभाग घेता आला आणि 'मोगरा' हे ऑनलाईन नाटक पहिल्यांदाच बघता आले. हे कुणा एका व्यक्ती मुळे शक्य झाले नाही तर अनेक मंडळींचा यात सहभाग होता.

अगदी सुरुवातीपासून ते आत्ताच्या सर्व मंडळींच्या हातभार लावण्यामुळे आज मंडळाचे एक स्थान निर्माण झाले आहे. ते अबाधित राहावे म्हणून आपण सर्व असेच एकत्र प्रयत्न करत राहू. खरे सांगायचे तर, ते आपले कर्तव्य आहे, कारण या मंडळाचे आपण ऋणी आहोत, जे या आत्ताच्या अस्थिरतेच्या परिस्थितीला सामोरे जाण्याची एक उभारी देतंय.

जय महाराष्ट्र!

सौ. मुग्धा अनिल जोशी
©गण गण गणांत बोते

आई

- मनीषा ठमके

आनंद देणारी ईश्वर मुर्ती ती आई.
बिजांकुर रुजल्या पासून,
ते शिखराची उंची गाठत तोपर्यंत,
नव्हे, त्याही नंतर त्याला जोपासणारी, ती आई.
लग्न होऊन दुसऱ्या घरी गेली तरी,
वडीलांच्या काळजाचा ठोका समजणारी,
तर स्वतः आई झाल्या नंतर
आपल्या आईची व्यथा समजणारी, ती आई.
ही आई प्रत्येक स्त्री मध्ये लपून बसली आहे,
ती उमगण्याची वेळ प्रत्येकिच्या आयुष्यात,
वेगवेगळ्या रितीने दाखल होते.
कधी आपल्यांपासून दुरावल्यामुळे,
कधी आपल्यांबद्दलच्या काळजीमुळे,
तर कधी अंशाअंशाने गर्भात वाढणाऱ्या बाळामुळे,
प्रत्येक स्त्री ही एक ना एक दिवस आई होतेच.

The Maze

- Shashvat Kallole (age: 15 years)

After the Pandemic, this was our most awaited trip after staying home in Finland since the start of the pandemic. We were very keen on traveling again

Our travel began at Helsinki airport: When we reached the airport and looked at the crowd, it felt like a Pandemic didn't even exist. Nobody wearing masks in mass crowds, no social distancing. It reminded me of the pre-pandemic times, but we didn't have time to dwell on them. We wanted to get to our gate as quickly as possible and relax there. We rushed to the security, emptied all our metal devices and walked through the metal detector. We waited for what felt like forever for the x-ray to scan our bags and give it back to us. Then, we were going through duty-free. We wanted to check the products but we gave ourselves the task of finding our gate first. Unfortunately for us, our gate number was 9 which was on the other side of the airport. We kept walking through the airport and all the restaurants were busy. Since it was almost time for dinner, the smell of food made us hungry. Whilst walking, we all decided to eat at burger king. When we found our gate, we started our other objective of finding a burger king.

After searching through the whole airport, we found out that burger king is outside security, meaning if we wanted to eat, we would have to go back through security all the way to the part of the airport where we entered from. So the plan was discarded and we looked for other places to eat and we were running out of time. Then, we just sat at the restaurant next to us. Unfortunately, there wasn't much to choose from. So we decided on pizza pasta and an Italian sandwich. Our Italian experience began before even landing in Italy. We took our time. By the time we finished our dinner, they had opened the gate. We rushed towards the gate. We quickly queued in the line and patiently waited when our turn came.

My mother gave my passport to the security officer to check and he looked at it and looked at her back and said you don't look like what is in the photo. She was confused only to find out that she had given him my father's passport. My parents were frantically exchanging their passports and when she gave her passport, he asked for the EU covid certificate. Now we had put our certificates into the bag and were searching for it. By this time, a lot of people had joined the queue and weren't amused by the amount of time it was taking us just to get into the gate. After the stressful moment, we finally gave our passports and certificates and got onto the plane. It was 9 pm and I was so tired and ready to go to sleep.

After we took off I couldn't sleep until the last 5 minutes of the flight I started to doze and just then the pilot announced that we were landing in about 5 minutes. After touchdown, the feeling of excitement filled our stomachs to be in a new country I was just immersed in looking at the airport. After we exited the airport, we found the bus to take us to Venice.

The Maze

During the bus trip, I tried to look outside even though it was pitch dark. By the time we arrived in Venice, we were so exhausted and now we had to find our home. We did what any tourist would have done, to put the name of our hotel on google maps and directions. Little did we know it would be a long night for us. The maps told us to take the boat first and it would drop us at a station minutes away from our hotel. We put our whole faith into the AI and got onto the boat. After a couple of minutes, we got off at a water station and tried to start our foot journey. It felt like we were in a movie. We were walking alongside canals on narrow streets.

After about 10 minutes of walking we ended up in a square nowhere near our hotel. The google maps on my phone told us to go right, while on my parents mobile, it told us to go left to go to the hotel. It was a total mess. By then I was in serious need of sleep and getting cranky "Why did we need to go to Venice" this place is stupid I want to go back to Helsinki" etc. I had no hope that we were going to sleep tonight. So we thought why not ask the locals it would have been much easier but we had a problem it was 11 o clock the night and all shops were closed and not a single person except tourists finding their hotels. Fortunately, we found a person who was willing to help us. We told him the address of the hotel and we asked him to show us the way. He went off in a completely different direction from what the google maps had told us . After walking behind him for about 5 minutes, he led us to our Hotel.

At last, we sighed in relief, thanked the person, and went into the hotel. The whole experience Made me think

Even though we have advanced technology we still need each others

Image courtesy reddit

Designed by upklyak / Freepik

The Little Artist

- Ria Agarwal (age: 7 years)

LEGO

- नील पाटील (वय: १२ वर्ष)

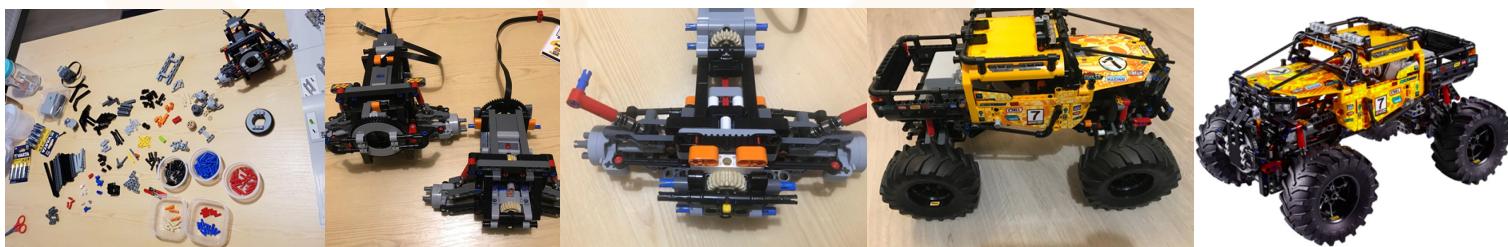
बिल्डिंग ब्लॉक्स कदाचित प्रत्येक मुलासाठी सर्वसाधारणत: पहिली खेळणी आहेत. स्टार्टर ब्लॉक्स मोठे, चमकदार रंगाचे असतात आणि मुख्यत: मुलांची motor skills विकसित करण्यासाठी ओळखले जातात. एवढ्या लहान वयात एकावर एक ब्लॉक्स रचणे ही एक उपलब्धी मानली जाते.

मी लहान असताना माझ्याकडे ही बिल्डिंग ब्लॉक्स होते. पण एक लहान मुलगा म्हणून मला वाहनांमध्ये आणि त्याहून महत्त्वाचे म्हणजे कारमध्ये जास्त रस होता!! माझ्याकडे अँब्युलन्स, ट्रॅक्टर, ऑटोरिक्षा, बुलडोझर, क्रेन, बाईक इत्यादी सर्व प्रकारच्या गाड्यांचे मॉडेल्स होते. मला माझ्या खेळण्यांची खूप आवड आणि किमत होती. म्हणून, मी त्यांना छान ठेवले, कधीही काहीही तोडले नाही आणि बराच काळ त्यांचा संग्रह केला. मी घरभर गाड्यांच्या लांबच लांब रांगा लावायचो आणि तासनतास त्यांच्याशी खेळायचो.

जेव्हा मी मलेशियाला गेलो, तेव्हा प्रवासातील वजनाच्या निर्बंधांमुळे मला माझ्या कार भारतात सोडाव्या लागल्या. माझी आवडती खेळणी सोडून नवीन देशात गेल्याचे मला खूप वाईट वाटले. माझ्या आईबाबांनासुद्धा असे वाटले की मी माझी खेळणी गमावत आहे आणि अशा प्रकारे मला माझा क्लासिक लेगोचा नवीन संच मिळाला. मलेशियामध्ये लेगोचे एक मोठे दुकान होते आणि लेगोचे अनेक प्रकार होते, काय खरेदी करायचे ते मला ठरवता येत नव्हते. हा माझा पहिला लेगो सेट असल्याने, आम्ही क्लासिक सेट्सोबत जाण्याचा निर्णय घेतला.

सुरुवातीला मला आर्किटेक्चरची आवड होती आणि मी वेगवेगळ्या प्रकारच्या इमारती, घरे, बंगले इंटिरिअर डिटेलिंग्सह बनवत असे. त्यावेळी, मी मुकेश अंबानींचे घर अँटिलिया हे बातम्यांमध्ये पाहिले होते आणि त्याच्या डिझाइनने मला भुरळ घातली होती. मी माझ्या स्वतःच्या कल्पनेने अशीच उंच इमारत बनवण्याचा प्रयत्न केला. माझी आवड आणि कुतूहल पाहून माझ्या पालकांनी मला दुसरा संच दिला; लेगो क्रिएटर, जो स्पेसशिप, रोबोट इत्यादी तयार करण्यासाठी वापरला जाऊ शकतो. 2019 मध्ये मला माझे पहिले लेगो टेक्निक मिळाले तेव्हा मी पुढील स्तरावर पोहोचलो. यामुळे माझ्या creative thinking ची सुरुवात झाली आणि गीअर्स व अभियांत्रिकी मध्ये जिज्ञासूपणा पण. पहिला टेक्निक सेट 4x4 व्हील ड्राईव ऑफ-रोडर वाहन होता ज्यामध्ये गीअर्स, सर्सेंशन आणि एक्सल होते आणि ते एप-कंट्रोलद्वारे नियंत्रित केले जाणार होते. तो ट्रक कार तयार करण्यासाठी मला एक आठवडा लागला. गिअरबॉक्स आणि ऑटोमेशन मूलभूत गोष्टी एकत्र करायला शिकणे हा माझ्यासाठी एक रोमांचकारी अनुभव होता. हे वाहन तीन मोटर्ससह डिझाइन केलेले आहे आणि एप वापरून, कोणीही remotely वाहनाचा वेग कमी- जास्त करू शकतो, direction बदलू शकतो. गिअरबॉक्स 50-60 अंशांच्या उंच टेक्ड्यांवर चढण्यासाठी खालच्या गीअर्सवर स्विच केला जाऊ शकतो.

पुढे, एक लेगो टेक्निक क्रेन घेतली. लेगो टेक्निक कुटुंबातील असूनही त्यात गीअर्स होते पण मोटर्स नव्हते. त्यामुळे सर्व भाग हाताने हलवावे लागले. तेव्हाच मी काहीतरी नवीन करण्याचा निर्णय घेतला. मी 4x4 ऑफ-रोडर ट्रकमधील मोटर्स आणि क्रेनमधील गीअर्स यांचे मिश्रण करून एक नवीन हायब्रीड क्रेन (जी एपवर चालविली जाऊ शकते) बनवण्याची योजना आखली. ही स्वयंचलित क्रेन डिझाईन करून तयार करण्यासाठी मला दोन आठवडे लागले. मला बरूयाच वेळा क्रेन बनवावी आणि तोडावी लागली. ती कशी एकत्र येईल याचा विचार केला.

LEGO

यामुळे माझी problem solving skills आणि संयम नवकीच विकसित झाला. बरूयाच वेळा, मला त्या समस्येचे एकापेक्षा जास्त पर्याय सापडले. त्यातील कोणता पर्याय चांगले कार्य करेल हे शोधून काढावे लागले. शेवटी, माझी हायब्रीड क्रेन तयार झाली!! क्रेन चालवण्यासाठी �エンप कॉन्फिगर करणे हे पुढील आव्हान होती. क्रेनच्या मोटर्स आणि त्याच्या कार्याशी सुसंगत बनवण्यासाठी मी स्वतः एंप code केले. आणि शेवटी, माझी क्रेन तयार झाली!!!

सध्या, मी शाळेच्या परीक्षा आणि असाइनमेंटमध्ये व्यस्त आहे. पण मी लवकरच माझा नवीन प्रोजेक्ट सुरू करेन. तुम्ही माझ्या Youtube चॅनेल, Lego Perfection वर सर्व अपडेट्स आणि व्हिडिओ पाहू शकता.

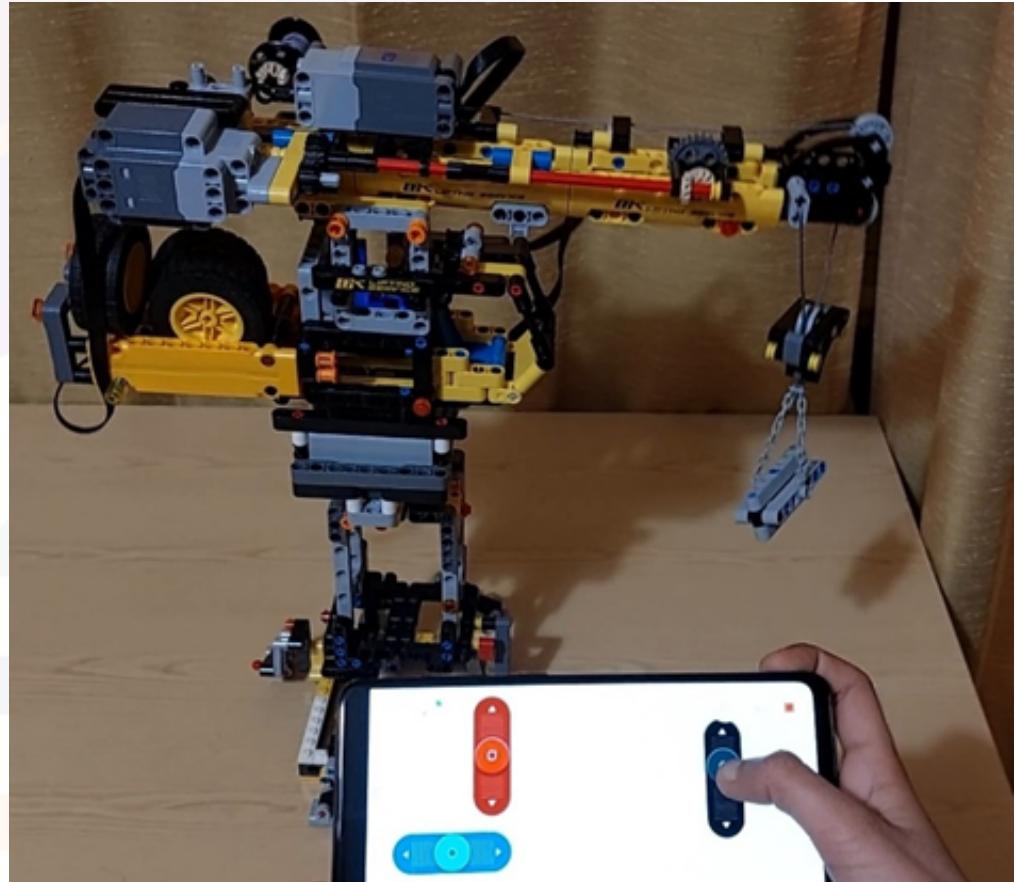
नील पाटील

वय: १२ वर्ष

एस्पू इंटरनॅशनल स्कूल

Antilia Replica

गाँड जन्मला गं सखे ...

- शैलेश खोंडे

आव्या विषःणु अवस्थेत टीक्हीसमोर बसला होता. कोक्हीडचे आकडे डोकं फिरवणारे होते. रोज कानावर पडणाऱ्या वाईट बातम्या, ऑक्सिजन / क्लेन्टिलेटर्स / बेड्स ची कमी भयावह होती. ज्यांनी आपली माणसं गमावली .. कायमचा रोजगार गमावला, त्यांनी स्वतःला पुन्हा उभं कसं करायचं ?'

आजचा दिवस तसा special होता करोडो लोकांसाठी. त्याच धर्तीवर आव्याला असाच एक सुन्नकरणारा दिवस आठवला, २७ वर्षा पूर्वीचा - मार्च १९९४. ८ वी च्या इयत्तेत असतानाचा. शेजारच्या मोडक काकांची हाक आली की, "उद्या ये मॅच बघायला पहाटे". मोडककाका - एका अकाउंट्स फर्ममध्ये कामाला होते. मागच्या काही महिन्या पासून फर्म बंद होती, त्यामुळे घरीच असायचे. क्रिकेटचे खास चाहते. त्यांनी अप्पा आणि खंड्याला पण बोलावून ठेवले होते.

खंड्या आव्याच्याच वयाचा, पण बापाला भाजी विकायला मदत करायची म्हणून शाळा सोडलेली. उद्योगी पोरगा पण नुकतीच पोलिसांनी त्याची भाजीची टपरीपण उठवली होती, असं कानावर आलेलं. अप्पा म्हणाल तर रिटायरमेंटला आलेले हौशी माणूस. सुनील गावस्कर च्या पिढीतले. नवीन पिढी आणि त्यांच्या सगळ्याच गोईंच्या नावाने खडे फोडणारे. कॉम्प्युटरवर त्यांचा विशेष राग. तो वापरता न येण्यामुळे बहुतेक त्यांचा मॅनेजर त्यांच्या रिटायरमेंट च्या मागे लागला होता.

भारतीय संघ तेव्हा New Zealand च्या दौन्यावर होता, त्यामुळे सामने भारताच्या पहाटे ३.३० ला वगैरे सुरु व्हायचे. सकाळी जायचे की नाही या विचारात आव्या रात्री बिछान्यावर पडला होता. खरंतर त्याचा मूळ खूप डाउन होता... दिवसेंदिवस. त्याचा एक खास मित्र, बाबांच्या बदली मुळे, दुसऱ्या शाळेत जाण्याला आता ६ महिने होत आले होते, पण त्याच्या मनावरचे मळभ मात्र अजून जायला तयार नक्हते. शेवटच्या बेंचवर बसून त्याला कशातच मजा येत नक्हती.. भयंकर एकटं पडायला झालं होतं. वाटायचं पूर्ण वर्ग आपल्याशी बोलत नाहीये .. महिने जात होते. अभ्यासात खूप मागे पडला होता. आता एप्रिल मध्ये परीक्षा आल्याने कवहर अप करणं अशक्य वाटत होतं. शाळा सोडून द्यावी की काय या लेवलला तो आला होता...

मॅचचे पण काय होणार होतं, पहिला सामना हरलो होतो. उद्या सिद्धू खेळणार नाही असं कानावर आलं होतं. एकेक करून बाकी नावं त्याच्या डोळ्या समोर येऊ लागली. एक नाव आलं आणि हलकीच एक कळ आल्यासारखी त्याला वाटलं... नाव होतं- 'सचिन तेंडुलकर'. मागची पाच वर्ष हा पट्ठ्या टीममध्ये होता. पाकिस्तान दौरा आणि १९९२च्या वर्ल्ड कप मध्ये सॉलिड परफॉर्मन्स दिला होता त्याने... पण मागचं वर्ष आपला फॉर्म हरवून बसला होता. १९९३ मध्ये १७ डावात फलंदाजीकरून त्याचा रन रेट होता फक्त २४ च्या पास ..जेम तेंम एक अर्धशतक. त्याच्या कडून खूप जास्ती अपेक्षा होत्या सर्वानाच आणि त्याच्या ओङ्याखाली तो दबत चालला होता. वेळ निघून चालली होती.

पहाटेजाग आली तेव्हा आव्याच्या लक्षात आलं की तब्बल दीड तास उशीर झालाय उठायला. आव्या धावतच मोडक काकांच्या घराकडे गेला. अप्पा आणि खंड्या आधीपासून होतेच. बघतो तर काय New Zealand - १४३ ऑल आउट! तो म्हणाला, "काय फालतू टार्गेटआहे! जिंकलो तरी काही मजानाही".

खंड्या म्हणाला, "थांब आव्या, आज काही तरी राडा होणार आहे असं वाटतंय सकाळपासून!" मोडककाकांनी कुतूहलाने अप्पांकडे पहिले. अप्पांनी शांतपणे एक पान पराग आपल्या तोंडात मोकळं केलं आणि म्हणाले, "टेस्ट मॅचची मजा नाही"

आव्या सर्वांमध्ये स्थिरावतो तोच भारतीय फलंदाज मैदानावर उतरत होते. सर्वांनी एकमेकांकडे डोळे फाडून बघितलं; कारण अजय जडेजाबरोबर सलामीला उतरला होता - 'सचिन रमेश तेंडुलकर'. खंड्याचे डोळे चमकले!

Sketch by Shaiilesh Khonde

गॉड जन्मला गं सखे ...

सचिनने पहिलाच ऑफ ड्राईव मारला प्रिन्गलला, चौकार. Clean Strike! त्या पुढचा त्यालाच पुन्हा हवेत उचलून मारला लॉन्ग ऑन ला, चौकार. त्याच ओव्हर मध्ये पुन्हा एक लेग सार्डला फ्लीक, चौकार. साहेब आज भलत्याच मूडमध्ये होते! मोडककाकांनी लगबगीने चहाचे कप सर्वासमोर ठेवले.

पुढे डॅनी मॉरिसन च्या समोर पण सचिनचं तेच. तोच आत्मविश्वास आणि आक्रमक पवित्रा. त्याचा तो ट्रेडमार्क स्ट्रेट ड्राईव चौकार! आलटून पालटून दोघांनाही हाणत होता चौफेर.

गेहीन लार्सनला त्याने स्टेपआऊट होऊन घटकार मारला आणि खंड्याने तोंडात आलेली शिवी कशीबशी आवरली, अप्पांनी हातातलं वर्तमानपत्र बाजूला ठेवलं, मोडक काकांनी चष्मा शोधायला सुरुवात केली, आब्या उठून उभा राहिला. पुढच्या ओव्हर मध्ये अजून एक घटकार!

दुसऱ्यांदा चहाचे कप रिकामे झाले होते. सचिन चौकारांची आतिषबाजी करत होता. मागच्या पूर्ण वर्षभराचा राग त्याच्या खेळीत होता जणू. सलामीला येऊन एवढे मनसोक्त त्याला पहिल्यांदाच खेळायला मिळत होते आणि चाहत्यांना बघायला. समालोचक / भारतीय प्रेक्षक सगळेच बेभान होऊन गोंधळ घालत होते. सर्वानाच लक्षात आलं होतं की हे काहीतरी ऐतिहासिक घडतंय आपल्या समोर.

त्यादिवशी सचिन ने ४९ चेंडूत ८२ धावा केल्या. त्यात २ घटकार आणि १५ चौकार होते. पण सर्वात महत्वाचे म्हणजे त्या खेळीत एक 'स्टेटमेंट' होतं. "He was not okay with waiting for others to do the job anymore, he wanted to change the things!" रडत खडत खेळणाऱ्या (आणि जगणाऱ्या) आतापर्यंतच्या सर्व भारतीयांना तो दाखवत होता की- जागे व्हा!

अंगावर शहारे आले होते सर्वाच्याच. अप्पांना सुनील गावस्कर नंतर एक नवीन हिरो जन्माला येताना दिसला होता. मोडक काकांच्या डोळ्यात आनंदाश्रू होते. खंड्या, "बघा राडा झाला की नाही" या तोर्यात होता. आब्याचे हात नकळत जोडले गेले होते!

ती सचिनच्या करिअर मध्ये सलामीचा फलंदाज म्हणून सुरुवात होती (५ वर्षे आणि ७० एक मॅच खेळल्या नंतर!) त्यानंतर त्या सिरीज मध्ये त्याने सलामीला येऊन पुन्हा ६३ आणि ४० धावा केल्या. या नवीन सुरुवाती नंतर सचिन वन डे मॅचेस अजून १८ वर्षे खेळणार होता, तब्बल ४९ शतकं आणि अजून ८४ अर्ध शतकं ठोकणार होता! जगातील अनेक देशांचा भारतीयांकडे बघण्याचा दृष्टिकोन बदलणार होता. भारतीय क्रिकेट चा गॉड हा खरा त्या दिवशी जन्माला आला!

त्यादिवसा नंतर आब्याला ही आजू बाजूला बरेच बदल जाणवले. अप्पांनी जवळच एक कंप्युटरचा क्लास लावला. "ही विंडोज काय भानगड आहे एकदा बघतोच" म्हणाले. मोडक काकांनी घराच्या बाहेर पाटी लावली - 'Accountant / Tax Consultant'... त्यांनी Free-lancer म्हणून काम जमतं का बघायला सुरुवात केली. खंड्याने बाबाला विश्वासात घेऊन एक गाळा भाड्याने घेतला आणि भाजीचा व्यवसाय जिकरीने पुन्हा सुरू करायची तयारी सुरू केली. आणि हो, आब्याला तो शाळेत मुख्याध्यापकांच्या ऑफिस बाहेर ही दिसला. पुन्हा शाळा सुरू करतो म्हणत होता.

आब्याचे म्हणाल तर शाळेत जायला पुन्हा हुरूप यायला सुरुवात झाली. आता सलामीला जाऊन आक्रमक खेळायचं होतं... वर्गात पहिल्या बेंच वर बसून त्याने नवीन सुरुवात केली. अभ्यासाची लिंक तर लागलीच... त्याबरोबर जवळच बसणाऱ्या मुलींची मॉनिटर 'अनू' शी सुद्धा मैत्री जमायला लागली! नवीन मैत्रिने मित्राच्या दुरावेलपणावर फुंकर मारल्यासारखं झालं. छातीवरचा एक खूप मोठा दगड कोणी तरी दूर केल्यासारखं वाटायला लागलं, श्वास मोकळा वाटायला लागला.

आब्या TV समोर पुन्हा भानावर आला. आज २७ वर्षा नंतर तो दिवस आठवून पुन्हा थोडी उभारी मिळाल्या सारखं वाटलं. त्याने विचार केला, 'लहान वयातली ती दुःखं म्हणजे मुलांसाठी पॅनडेमिक एवढीच मोठी आणि लवकर न संपणारी असतात नाही का? पण मग एक असा दिवस येतो की काही क्षणात त्यांच्यासाठी ते पॅनडेमिक संपतं आणि ते मार्गला लागतात. हे खरं पॅनडेमिक पण संपेल हळू हळू. दुःखं खूप मोठी आहेत आणि घाव गहिरे. वेळ लागेल खूप जास्ती निचरा व्हायला. पण यात होरपळलेली माणसंही पुन्हा उभी राहतील. त्यांच्या त्यांच्या आयुष्यातला असा एखादा उत्स्फूर्त दिवस नकळत पणे पुन्हा त्यांना उभा करेल. त्यांच्या मनातला असाच कोणीतरी 'गॉड' त्यांना प्रेरणा देऊन जाईल.. पुन: एक नवीन सुरुवात करण्यासाठी!'

नागपुर आणि खाद्य संस्कृती

- तुषार नाजपांडे

भारताच्या या मध्यबिंदुच्या खाद्य संस्कृतीविषयी अनेकांना कमी माहिती आहे. नागपुर म्हटलं की फक्त संत्री हेच ते लोकांना माहिती आहे. पण मग नागपुरबाहेरील लोकांना प्रश्न पडु शकतो की नागपूरकरांचा आवडता पदार्थ कुठला ?? पुण्याची मिसळ, मुंबईचा वडापाव पण मग नागपुरचं काय ??

२०-२५ वर्षापूर्वी नागपूरकरांचे आवडते एक दोन ठराविक हॉटेल होती, बर्डीचं जगत आर्य भवन, सदरचंमोती महाल आणि तरुणांचीआवडती धंतोलीच्या चौपाटीतील श्रीनाथ पावभाजी. समोसा खायला प्रसिद्ध दुकान म्हणजे देवनगर मधील राजेश फरसाण. बर्डीला घुघरेचा वडापाव, महालच्या श्रद्धा फरसाणचे समोसे, घाटेचे टूध. इतवारीची शामची दाबेली तर अगदी जगप्रसिद्ध. मित्रांबरोबर फिरायला गेलो की, बजाजनगरची पाणीपुरीचा, VRCE (आताचं VNIT) चा बुट्टा (भाजलेले मऊ कणिस), स्मृतीसिनेमागृहात चित्रपट बघायला गेलो की वीरास्वामीचा डोसा किंवा सुदामाला गेलो तर रेहीचा दही-समोसा आणि सांबरवडा ह्याची भर पडली.

नागपुर आणि शनिवार म्हणजे तेलांखाडीचे बजरंगबलीचे दर्शन झाले की सामोसे आणि पकोऱ्याचा प्रसाद, देव आणि पेटपुजा एक साथ. नागपुरात सकाळी तुम्हाला प्रत्येक 500 मीटर वर तर्रीचना पोह्याची टपरी पक्की दिसेल पण यात अनेकांचे आवडतं देवनगर मधील केशवचे तर्रीपोहे, रामजी शामजी चे पोहे, LIC चे पोहे !!

नागपुरला उन्हाळा म्हणजे दिनशाचं Ice Cream आणि राम भंडारची मलाई लस्सी हे वेगळेपण अजूनही जपलं आहे. जस पुण्याचा चितळे तस नागपूरच हल्दीराम भूजियावाला. एका छोट्या हॉटेलच रूपांतर मोठ हॉटेल चैनमध्ये झाला आणि हल्दीरामची softy, राज कचोरी आणि जगप्रसिद्ध संत्राबर्फीनी नागपूरकरंना वेड लावलं. नागपुरातील ढाबे हा नेहमीच कॉलेजच्या मुलांचा आवडता कट्टा राहिला आहे. वर्धा रोड आणि अमरावती रोडवर बाईकने जायच आणि तंदुरी रोटी, चिकन, दालतडका, पनीरवर ताव मारायचा.

नागपूरचा अजून एक आवडीचा पदार्थ म्हणजे सावजी. नागपुर म्हंटल की जस संत्र तसाच सावजी जेवण. मांसाहारी लोकांसाठी तर सावजी म्हणजे मेजवानी.

काहीवर्षात हॉटेल संस्कृती मध्ये खूप बदल झाले आहेत. नवीन हॉटेल सुरु झाले. उल्लेख करायचा श्रुती हॉटेल, व्हेरायटी फूझ्स, साऊथ इंडिअन रेस्टॉरंट . आता नागपुरभर नुसते हॉटेल आणि कॅफेचे जाळं पसरले आहे. पण म्हणतात ना, जुनं ते सोनं. तसंच या जुन्या हॉटेल्स आणि खाद्य संस्कृतीनी अजूनही नागपूरवर राज्य टिकवून ठेवलं आहे ह्यात मात्र शंका नाही!! म्हणूनच अजूनही McDolands, पिइझा हट जम बसवू शकले नाही.

हे झाले नागपुर चे हॉटेल किंवा स्ट्रीट खाद्य. पण नागपूरकरांची खरी ओळख आहे ती आमच्या घरघुती खाद्याची. गोळा भात आणि सांभार वाडी अनेकांचा आवडता पदार्थ. गोळाभात हा नागपूरकर हमखास नवरात्री मध्ये करतात. गोळा भात, ताक आणि तेलाची फोडणी याहून दुसर सुख नाही. हिवाळ्यात जेव्हा भरपूर कोथिंबीर येते तेव्हा नागपुरातील गृहिणीचा सांभार वाडी आणि श्रीखंड बेत हमखास असतो. आणि हो, आम्ही नागपूरकर कोथिंबीरीला सांभार म्हणतो हे प्रत्येकाने लक्षात घ्यावे

प्रशांतदामले म्हणतात तस या नागपुरीखाद्या विषयी म्हणाता येईल

"मला सांगा सुख म्हणजे नक्की काय असतं,
काय पुण्य असंत ते चनापोह्यांनी तरीत मिळत,
सावजी खाऊन पोट फाडून देतो,
पुराणपोळी नको म्हणणं प्रश्नच नसतो,
आपण फक्त पोट भरून खायचं नुसतं,
मला सांगा सुख म्हणजे नक्कीकाय असतं."

संदीप भाबल

विभा देशपांडे

श्वेता जोशी

शार्दूल जोशी

पल्लवी कुलकर्णी

मृदुल पेंढारकर

लवकरच पुन्हा भेटूया...
See you soon...

IND MH-358 FIN

May 2022

Uudet Alut

- Preeti Shinde

Maharashtra Mandal Finland

Disclaimer

IND MH-34C FIN

May 2022

- All rights reserved.
- Views expressed by the writers are their personal views. Maharashtra Mandal Finland Ry does not agree/ disagree with the views expressed by the writers and it does not represent official position of Maharashtra Mandal Finland Ry
- All material in this newsletter is copyright of Maharashtra Mandal Finland Ry unless explicitly mentioned

Maharashtra Mandal Finland